

KORRALDUS

Geoloogilise uuringu loa väljastamise korralduse eelnõu

1. OTSUS

Arvestades alljärgnevat, võttes aluseks maapõueseaduse § 26, § 32, § 35 ning Verston Eesti OÜ 27.10.2023 esitatud taotluse, otsustan:

1. Anda Verston Eesti OÜ-le (registrikood 11947047) geoloogilise uuringu luba nr L.MU/520604 Viluvere II uuringuruumis kehtivusajaga kolm aastat.
2. Korraldus jõustub Verston Eesti OÜ-le teatavaks tegemisest.

Käesolev korraldus on uuringuloa nr L.MU/520604 lahutamatu osa.

Uuringuluba nr L.MU/520604 on kättesaadav keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS.

2. ASJAOLUD

Verston Eesti OÜ (registrikood 11947047, aadress Järva maakond, Paide linn, Paide linn, Pärnu tn 128, 72720) esitas 27.10.2023 Keskkonnaametile Viluvere II uuringuruumi geoloogilise uuringu loa (edaspidi uuringuluba) taotluse (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis, edaspidi KOTKAS 27.10.2023 dokumendina nr DM-126252-1).

Taotletava Viluvere II uuringuruumi teenindusala pindala on 24,83 ha. Uuringuruum asub Pärnu maakonnas, Põhja-Pärnumaa vallas, Viluvere külas riigile kuuluval katastriüksusel Vändra metskond 2 (tunnus 63801:001:0840). Riigivara valitsejaks on Kliimaministeerium ning volitatud asutuseks Riigimetsa Majandamise Keskus. Katastriüksuse sihtotstarbed on maatulundusmaa 80% ja kaitsealune maa 20%.

Tegemist on tarbevaru uuringuga, mille käigus plaanitakse rajada kuni 40 uuringukaeveõõnt ja 40 uuringupuurauku. Uurimissügavus on kuni 10 m. Hüdroloogilistes katsetöödeks on veetaseme mõõtmine uuringupunktides. Muud sihtotstarbelised tööd: setete terastikulise koostise, filtratsiooniomaduste, kruusa purunemiskindluse määramine ning uuringuruumi teenindusala topograafiline mõõdistamine. Uuritavaks maavaraks on liiv ja kruus. Hinnanguline maavara kogus, arvestades kaevandamiskadusid on 400 tuh m³. Taotletava loa kehtivusaeg on 3 aastat.

Uuringu käigus tehakse kindlaks maavara lasumistingimused, koostis ja omadused ning

hinnatakse uuringuruumi ja selle ümbruse hüdrogeoloogilisi tingimusi.

Taotletava uuringuruumi teenindusala ~3,4 km kaugusel lõunas asub Viluvere liivamaardla (maavarade registri registrikaart nr 977) ja Viluvere liivakarjääri mäeeraldis (loa nr KL-513957, loa omaja EMG Karjäärid OÜ, kehtiv kuni 09.02.2033). Taotletava uuringuruumi teenindusala kattub täielikult maaparandussüsteemiga Rahingu 2 (TTP693), mille kood maaparandussüsteemide registris on 6114910030130001. Taotlusele on lisatud Põllumajandus- ja Toiduametilt saadud nõusolek geoloogilise uuringu loa taotluse paiknemisega maaparandussüsteemi maa-alal tingimusel, et geoloogilise uuringu teostamise ajal ja selle järgselt tuleb tagada maaparandussüsteemi reguleeriva võrgu koosseisu kuuluvate kuivenduskraavide nõuetekohane toimimine (MaaParS § 5 lg 1 ja 2). Taotletava uuringuruumi teenindusala lääneservast vähemalt 24 m kaugusel asub laiarööpmeline raudtee (VID kood 4076358; kaitsevöönd 30 m tee teljest). Taotletava uuringuruumi teenindusala lääneosa kattub eelnimetatud laiarööpmelise raudtee kaitsevööndiga kuni 6 m ulatuses. Rail Balticu raudtee kavandatav trassikoridor asub taotletava uuringuruumi teenindusala ~2,7 km kaugusel lääne suunas.

Taotletav uuringuruumi teenindusala ei kattu looduskaitse- ega Natura 2000 alaga, samuti ei asu uuringuruumis kaitse all olevate liikide leiukohti ega elupaiku. Uuringuruumist ~170 m kaugusele loodesse ja ~330 m kaugusele kirdesse jääb Taarikõnnu looduskaitseala, mis kuulub Natura 2000 võrgustikku Taarikõnnu-Kaisma linnualana ja Taarikõnnu loodusala. Kaitsealal on registreeritud paljude kaitsealuste linnuliikide (eelkõige soolinnustik) elupaigad, s. h. II kaitsekategooriasse kuuluva metsise (*Tetrao urogallus*) ja väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*) elupaigad ning I kaitsekategooria liigi kaljukotkas (*Aquila chrysaetos*) elupaik.

Arvestades tegevuskoha kaugust kaitsealast ja Natura 2000 aladest ning seal leiduvatest kaitsealustest liikidest, uuringu tegemise viisi ja ajalist kestvust, ei ole eeldada, et uuringu tegemine ise omaks ebasoodsat mõju kaitsealale ja Natura 2000 aladele.

Uuringuruumile lähimad kaitstavad objektid on ~65 m kaugusel läänes III kategooria liikide öösorr (*Caprimulgus europaeus*) ja teder (*Lyrurus tetrix*) elupaigad. Geoloogiline uuring planeeritakse teha kaevanditega ekskavaatorit kasutades, kui tekib vajadus siis tehakse juurde ka puuraugud puurmasinaga puurides. Välitööde kestus kokku on kuni kaks nädalat ning neid tehakse päevasel ajal. Mõningal määral tekitavad uuringut läbi viivad masinad müra, aga seda võib võrrelda põllumajandusmasinate poolt tekitatava või karjäärades töötavate masinate müraga. Vaatamata sellele juhime tähelepanu, et keelatud on looduslikult esinevate lindude tahtlik häirimine, eriti pesitsemise ja poegade üleskasvatamise ajal (looduskaitseseadus § 55 lg 6¹ p 2), mistõttu soovitab Keskkonnaamet välitööd ajastada ajavahemikule 16. juuli kuni 14. märts.

Uuringuloa taotlust on kontrollinud maavarade registri vastutav töötaja Maa-amet (06.11.2023 kiri nr 9-3/23/15710-2).

Riigilõivu seaduse § 136¹ lõike 1 kohaselt on riigilõiv 400 eurot tasutud 27.10.2023.

Maapõuaseaduse (edaspidi **MaaPS**) § 1 lõike 3 kohaselt kohaldatakse uuringuloo andmise ja muutmise menetlusele haldusmenetluse seaduse (edaspidi HMS) avatud menetluse sätteid, arvestades MaaPS erisusi. MaaPS § 30 lõike 2 alusel avaldas Keskkonnaamet uuringuloo menetluse algatamise teate 28.11.2023 ametlikus väljaandes Ametlikud Teadaanded ning teavitas avatud menetluse algatamisest 28.11.2023 kirjaga nr DM-126253-4. Kuni uuringuloo andmise või andmisest keeldumise otsuse tegemiseni on igapäevane õigus esitada Keskkonnaametile taotluse kohta põhjendatud ettepanekuid ja vastuväiteid.

Edelaraudtee aktsiaselts teavitas 08.12.2023 kirjaga nr EDI-2023-V-112, et välistab mistahes kaevandamise võimalikkuse raudtee kaitsevööndisse jäävas osas ning tegevuseks (raadamine, transpordi liikumised jms) raudtee kaitsevööndisse jääval maa-alal on vajalik raudtee valdaja kirjalik nõusolek.

Keskkonnaamet teavitas 03.01.2024 kirjaga nr DM-126253-11, et seoses Viluvete II geoloogilise uuringu loa taotlusega on menetlusosalise poolt edastatud arvamus ning palus Verston Eesti OÜ-l esitada omapoolne vastus.

Verston Eesti OÜ teavitas 04.01.2024 kirjaga nr 1-10/3-2024, et nõustub Edelaraudtee aktsiaselts poolt toodud tingimusega ja kinnitas, et kavandatava geoloogilise uuringu tulemusena raudtee kaitsevööndisse maavaravaru arvele ei võeta sh kaevandeid/puurauke ei rajata.

MaaPS § 27 lõike 3 alusel saatis Keskkonnaamet 28.11.2023 kirjaga nr DM-126253-6 uuringuloo taotluse riigivara valitseja volitatud asutustele Riigimetsa Majandamise Keskus-le (RMK).

RMK andis 18.12.2023 kirjaga nr 3-1.1/2023/7363 (**RMK kiri**) (KOTKAS 19.12.2023 nr DM-126253-10) nõusoleku geoloogilise uuringu tegemiseks Viluvete II uuringuruumis Pärnu maakonnas Põhja-Pärnumaa vallas Viluvete külas asuval katastriüksusel Vändra metskond 2 (katastritunnus 63801:001:0840) järgmistel tingimustel:

1. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Vändra metsaülemat välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette;
2. kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

RMK kirjas toodud tingimustega arvestatakse uuringuloo nr L.MU/520604 täiendavate tingimuste määramisel.

MaaPS § 27 lõike 7 kohaselt saatis Keskkonnaamet 28.11.2023 kirjaga nr DM-126253-5 teate avatud menetluse algatamisest ning uuringuloo taotluse kirjaliku arvamuse saamiseks taotletava uuringuruumi asukoha kohaliku omavalitsuse üksusele (Põhja-Pärnumaa Vallavalitsus) tähtajaga kaks kuud.

Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu nõustus 17. jaanuar 2024 otsusega nr 3 (**otsus nr 3**) (KOTKAS 22.01.2024 nr DM-126253-13) Viluvere II uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotlusega järgmistel tingimustel:

1. arvestades juba olemasolevate karjääride tihedust piirkonnas eelnevalt välja selgitada piirkonna varustuskindlus liiva ja kruusa osas koos riigi huviga kuna loa taotlejal on soov maavara olemasolu korral taotleda keskkonnaluba ka kaevandamiseks.
2. riigi huvi olemasolu korral geoloogilise uuringu läbiviimisel:
 - 2.1 vältida uuringuruumis välitööde läbiviimist lindude pesitsusperioodil ajavahemikul 15. aprillist 31. augustini arvestades, et uuringuala puhul on tegemist metsamaaga ja vahetus läheduses asub Taarikõnnu looduskaitseala;
 - 2.2 juurdepääs uuringualale kooskõlastada teeomanikega;
 - 2.3. uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel Põhja-Pärnumaa Vallavalitsust ja Suuremäe (93001:001:0134) kinnistu omanikku kinnisasjal välitööde läbiviimisest vähemalt 5 kalendripäeva ette.

Keskkonnaamet edastas 23.01.2024 otsuse nr 3 Verston Eesti OÜ-le kirjaga nr DM-126253-14 arvamuse avaldamiseks. Verston Eesti OÜ palus 26.01.2024 kirjaga nr 1-10/3-2024-1 Keskkonnaametil välja selgitada riigi huvi Viluvere II uuringuruumis geoloogilise uuringu läbiviimiseks (KOTKAS 30.01.2024 nr DM-126253-15). Keskkonnaamet palus oma 06.02.2024 kirjaga nr DM-126253-16 Viluvere II uuringuruumi geoloogilise uuringuloa taotlusele riigi huvi väljaselgitamiseks Kliimaministeeriumi seisukohta. Kliimaministeerium märkis oma 04.04.2024 kirjas nr 14-6/24/692-3 (KOTKAS 04.04.2024 nr DM-126253-19) järgmist: Maavara geoloogilise uuringuloa taotluse menetluses hinnatakse riigi huvi olukorras, kui kohalik omavalitsuse üksus ei ole nõus uuringuloa andmisega ja Keskkonnaamet on taotleja ettepanekul soovinud loa andmiseks pöörduda Vabariigi Valitsuse poole. Arvestades Põhja-Pärnumaa Vallavolikogu otsust ja asjaolu, et Vabariigi Valitsuse poole ei ole palutud pöörduda, ei hinda Kliimaministeerium Viluvere II uuringuloa taotluse menetluses riigi huvi.

Kliimaministeeriumi poolt koostatud Eesti kõikide maakondade ehitusmaavarade varustuskindluse hinnangu ülevaate kohaselt on Pärnu maakonna täitematerjali varustuskindluse tagatus 12 aastat. Hinnangu kohaselt loetakse täitematerjali varustuskindlust piisavaks kui varustuskindlus on tagatud vähemalt 10ks aastaks.

MaaPS § 30 lõike 5 alusel pani Keskkonnaamet õigusakti eelnõu koos seletuskirja ja taotlusele lisatud ning menetluse käigus haldusorganile esitatud või tema poolt koostatud muude asjasse puutuvate oluliste dokumentidega avalikkusele tutvumiseks xx.xx.xxxx ametlikku väljaandesse.

Ametlikud Teadaanded, ettepanekute ja vastuväidete esitamise tähtjaks 2 nädalat.

Avalikustamise käigus kirjalikke seisukohti laekus/ei laekunud.

Vastavalt HMS § 49 lõigetele 1 ja 3 peab loa andja andma enne haldusakti väljastamist, huvitatud isikule ja isikule, kelle õigusi võib avatud menetluse korras antav õigusakt puudutada ning taotluse esitajale, võimaluse esitada kirjalikus, suulises või muus sobivas vormis asja kohta

oma arvamus ja vastuväited.

Keskkonnaamet küsis Verston Eesti OÜ-lt xx.xx.xxxx kirjaga nr xx arvamust või vastuväiteid uuringuloa andmise otsuse eelnõule kahe nädala jooksul kirja saatmisest. Keskkonnaamet edastas sama kirja teadmiseks Põhja-Pärnumaa Vallavalitsusele. Menetlusosalised vastasid xx.xx.xxxx.

3. KAALUTLUSED

Geoloogiline uuring on maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav geoloogiline töö (MaaPS § 4 lõige 2). Geoloogilise uuringu läbi viimine on lubatud vaid uuringuloa alusel (MaaPS § 17 lõige 2). Vastavalt uuringuloa saamiseks esitab taotleja loa andjale taotluse (MaaPS § 27 lõige 1). Uuringuloa andjaks on Keskkonnaamet (MaaPS § 26).

Keskkonnaamet kontrollis Verston Eesti OÜ esitatud taotlusmaterjalide vastavust MaaPS, keskkonnaministri 09.01.2020 määrusele nr 1 „Üldgeoloogilise uurimistöö loa ja geoloogilise uuringu loa taotluse esitamise kord, täpsustatud nõuded taotluse kohta, loa andmise kord ning taotluse ja loa andmekoosseis“ ja KeHJS sätestatud nõuetele ning pidas andmeid piisavaks uuringuloa menetlemiseks.

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 11 lõike 3 kohaselt on keskkonnamõju hindamine (edaspidi KMH) kohustuslik KeHJS § 6 lõikes 1 nimetatud tegevuste korral, KeHJS § 6 lõikes 2 nimetatud tegevuste korral tuleb kaaluda KMH algatamist või algatamata jätmist lisades otsusele KeHJS § 6 lõike 3 kohase eelhindamise tulemused. KeHJS § 6 lõike 2 loetelu on § 6 lõike 4 alusel täpsustatud Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määrusega nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu 1“ (edaspidi määrus nr 224). Loa taotleja kavandatav tegevus ei kuulu KeHJS § 6 lõike 1 ega ka määruse nr 224 loendisse, mistõttu KeHJS § 3, § 6, § 11 lõike 3 ning määruse nr 224 alusel ei ole antud juhul KMH algatamine kohustuslik, samuti ei ole vajalik eelhindamine ega KMH vajalikkuse kaalumine.

Geoloogilist uuringut võib korraldada ja juhtida selleks teadmisi, oskusi ja kogemusi omav isik (MaaPS § 17 lõiked 3 ja 4). Uuringuloa alusel võib hüdrogeoloogilisi töid teha isik, kellel on veeseaduse § 208 punktide 1, 3 ja 5 kohane tegevusluba.

Geoloogilise uuringu teostaja on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437, aadress Harju maakond, Tallinn, Nõmme linnaosa, Männiku tee 104/5, 11216).

Juhul, kui geoloogilise uuringu käigus tekib kaevandamisjäätmekogumiste ning jäätmete ladestamiskoht ei ole jäätmevõimaldaja jäätmeseaduse (edaspidi JäätS) § 35² tähenduses tuleb uuringuloa taotlusele lisada kaevandamisjäätmekava (MaaPS § 28 lõige 5). Jäätmekava koostamisel, esitamisel ja kinnitamisel lähtutakse JäätS §-ga 42¹ kehtestatud nõuetest.

Uuringuloa taotluse kohaselt geoloogilise uuringu käigus kaevandamisjäätmekogumiste ei teki ning seetõttu ei ole jäätmekava koostamine ja esitamine vajalik.

HMS § 3 lõike 1 kohaselt võib haldusmenetluses piirata isiku põhiõigusi ja -vabadusi ning tema muid subjektiivseid õigusi ainult seaduse alusel. Haldusmenetluse üksikasjad võib haldusorgan määrata kaalutusõiguse alusel (HMS § 5 lõige 1). Kaalutusõigus tuleb teostada kooskõlas volituste piiride, kaalutusõiguse eesmärgi ning õiguse üldpõhimõtetega, arvestades olulisi asjaolusid ning kaaludes põhjendatud huve (HMS § 4 lõige 2). HMS § 53 kohaselt võib haldusaktile kehtestada kõrvaltingimuse seaduses või määruises sätestatud juhul või kui kõrvaltingimusega tuleks haldusakt jätta andmata. Vastavalt määruse nr 1 § 4 lõikele 3 kantakse uuringuloa lahtrisse „Täiendavad tingimused“ nõuded, mis seatakse maapõue kaitse ja maavara ratsionaalse kasutamise tagamiseks ning inimese tervisele, varale ja keskkonnale kaevandamisest ning kaevandamisjäätmete käitlemisest tuleneva kahjuliku mõju vähendamiseks ja vajadusel muud täiendavad nõuded. Geoloogilise uuringu loa omajale kehtivad kõik asjakohased õigusaktides (nt maapõueseadus, keskkonnaseadustiku üldosa seadus, keskkonnatasude seadus, atmosfääriõhu kaitse seadus, veeseadus, looduskaitse seadus, jäätmeseadus jt) sätestatud nõuded. Sellest tulenevalt ei ole tarvidust geoloogilise uuringu loal täiendavate tingimuste osas dubleerida õigusaktidega juba reguleeritud. Uuringuloaga reguleeritakse vaid uuringuruumis ja uuringuruumi teenindusalal läbiviidavaid tegevusi ning nähakse ette leevendusmeetmeid otseselt uuringu teostamisest tulenevatele keskkonnamõjudele.

Viluvere II uuringuruumi uuringuloale seatakse järgmised täiendavad tingimused:

1. Vältida uuringuruumis välitööde läbiviimist lindude pesitsusperioodil ajavahemikul 15. märtsis 31. augustini.
2. Juurdepääs uuringualale kooskõlastada teeomanikega.
3. Uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel Põhja-Pärnumaa Vallavalitsust ja Suuremäe (93001:001:0134) kinnistu omanikku kinnisasjal välitööde läbiviimisest vähemalt 5 kalendripäeva ette.
4. Uuringu läbiviijal tuleb teavitada e-posti teel RMK Vändra metsaülemat välitööde läbiviimisest vähemalt 10 kalendripäeva ette.
5. Juhul, kui geoloogilise uuringu raames on vaja teha raiet, tuleb sellest teatada riigimetsa majandajale, kes sõlmib geoloogilise uuringu tegijaga kasvava metsa raadamiseks töövõtulepingu või raieõiguse omandamiseks kasvava metsa raieõiguse võõrandamise lepingu.

Loa andja kohustus on selgitada välja kõik asjaolud, millel on otsuse tegemisel määrav tähtsus. Menetluse käigus kogutud andmestiku põhjal selgitatakse välja, kas konkreetse loa taotluse puhul esineb MaaPS § 35 sätestatud loa andmisest keeldumise aluseid. Luba antakse, kui keeldumiseks ei esine seaduses sätestatud kaalukat põhjust. Loa andmisest keeldumise alused selgitab välja loa andja.

Keskkonnaamet on hinnanud esitatud taotluse materjale ja menetluse käigus kogutud andmeid ning leidnud, et teadaolevalt käesoleva loa andmisega ei minda vastuollu riigi huviga. Riigi huvi on käsitletud Riigikogus 06.06.2017 vastu võetud strateegiadokumendis „Maapõuepoliitika põhialused aastani 2050“.

Majandus- ja taristuministri 08.03.2023 käskkirjaga nr 42 kinnitatud Ehitusmaavarade

varustuskindluse hindamise kava kohaselt riigi huvi hindamisel geoloogiliste uuringute puhul lähtutakse põhimõttest, et geoloogiline uuring annab riigile maavarade leviku ja nende kvaliteedi ning keskkonnatingimuste seisukohast olulist informatsiooni, mille alusel täiendatakse maavarade registri ja geoloogilise kaardistamise andmeid ning et muude takistavate asjaolude puudumisel on geoloogilise uuringu tegemine riigi huvides.

Riigikohus on öelnud järgmist: Tuleb siiski silmas pidada, et geoloogilisel uuringul on iseseisev väärtus ka siis, kui uuringule ei järgne kaevandamist, sest uuringuga saadavat teavet saab kasutada muude keskkonnakasutusega seotud tegevuste planeerimiseks ja elluviimiseks (Riigikohtu 11.11.2015 otsus nr 3-3-1-37-15, p 13). Seega Keskkonnaameti hinnangul on riigi huvi geoloogiliste uuringute tegemiseks olemas.

MaaPS § 35 lõige 1 punktidest 4, 5, 8 ja lõige 2 punktidest 2-3 tulenevat keeldumise alust menetluse käigus ei ilmnenu, mistõttu neid käesolevas korralduses ei käsitleta. Viluvere II uuringuruumi teenindusala piiresse ei jää Natura 2000 võrgustiku alasid ega muid kaitstavaid loodusobjekte (MaaPS § 35 lõige 1 punkt 11); muinsuskaitseobjekte (MaaPS § 35 lõige 1 punkt 3), mistõttu MaaPS § 27 lõigetes 4 ja 6 nimetatud nõusoleku küsimise vajadust uuringuloo andmiseks ei olnud ja sellest tulenevat keeldumise alust ei esine.

MaaPS 35 lõige 2 punkt 1 sätestab, et uuringuloo andmisest keeldutakse, kui taotlejale on määratud rohkem kui üks karistus kuriteo või väärteo eest uuringu või kaevandamisjäätmete käitlemise valdkonnas ja nende andmed ei ole karistusregistrist kustutatud. Keeldumise alus on kontrollitud menetluse käigus ning Verston Eesti OÜ ei ole karistusregistrisse kantud kaevandamisjäätmete käitlemise nõuete eiramise eest (karistusregistri teade seisuga 05.11.2024).

Eeltoodu alusel võib väita, et MaaPS §-s 35 sätestatud uuringuloo andmisest keeldumise alused puuduvad.

Geoloogilise uuringu luba ei anna uuringuloo omanikule garantiid, et talle hilisemalt antakse maavara kaevandamise luba ning geoloogilise uuringu loa saamisel ei teki õiguspärast ootust kaevandamisloa saamiseks.

VAIDLUSTAMINE

Otsust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades vaide haldusakti andjale haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Martin Nurme
juhataja
maapõuebüroo